

Missie

Wij ontdekken en ontwikkelen iedere splinter talent, zodat kinderen de toekomst kunnen uitvinden.

Een kind dat 13 jaar is geworden neemt afscheid van een leergemeenschap waarin hij de liefdevolle aandacht heeft gekregen van alle medewerkers. Aan het eind van deze levensfase heeft dat kind geleerd zichzelf te sturen en verantwoordelijkheid te nemen voor zijn ontwikkeling en dat van zijn omgeving. Het kind heeft vertrouwen opgebouwd in wat hij kan en wie hij is. Nieuwe kennis maakt het kind samen met anderen. De wereld komt niet op je af, de wereld, die maak je zelf.

Visie

Wij brengen je naar een plek waar kinderen de toekomst iedere dag opnieuw uitvinden. Een plek met vrije ruimte en met de rust om te ont-moeten¹ en te zijn wie je bent en wat je wilt worden.

Op deze plek is ieder kind welkom. Zij ontmoeten hier de wereld en maken samen de wereld.

Kinderen, hun ouders en opvoeders, leerkrachten, coaches, pedagogische medewerkers en experts komen elkaar hier tegen en nemen samen de verantwoordelijkheid om elke splinter talent te ontdekken en te ontwikkelen. Elke professional leert en ontwikkelt zich daartoe en stelt zich de vraag:

Wie ben jij?

Waar ben je goed in? Dan bouw je dat uit

Waar liggen je interesses? Dan bouw je dat op

Welk talent mis je? Dan compenseer je dat

Bij dit streven past een krachtige omgeving waar spelen, leren, ontspanning en inspanning hand in hand gaan. We halen de buitenwereld naar binnen en er is ruimte voor de eigen sociale wereld van kinderen. Kinderen leren om verantwoordelijkheid te nemen voor de omgeving, niet alleen binnen de gemeenschap maar ook naar buiten. Ons uitgangspunt is dat je altijd leert en dat kinderen veel van elkaar. De professional is er om kinderen daarbij te ondersteunen, te laten reflecteren en uit te dagen een volgende stap te nemen. Ons startpunt is datgene wat het kind kan en wil. Motivatie neemt toe met het ervaren van succes. Door alle professionals wordt nagedacht over leren. De attitude van alle personeelsleden is om rond autonomie- ontwikkeling van leerlingen continu nieuwe werkvormen en inhouden te ontwerpen en deze te toetsen op hun effect.

Onze waarden:

Integriteit

Geeft richting aan ons handelen

Liefde

Met hart voor kinderen, elk kind is welkom

Autonomie

Zelfsturing, reflectie, zelfkennis en zelfbewust

Verantwoordelijkheid

Je draagt verantwoordelijkheid voor jezelf, voor elkaar en voor de omgeving.

Vertrouwen

We hebben hoge verwachtingen van ieder mens

Stel- en vuistregels

Het is Natuurlijk Leren als:

- Het kind een eigen keuze heeft op basis van interesse en voorkeur
- Niet de leeftijd/ groep maar de ontwikkeling bepaalt wat een kind doet
- Kinderen uitgedaagd en geprikkeld worden om de echte wereld te verkennen
- Medewerkers zijn
 - actief afwezig (waarnemen, volgen, bewust ruimte geven) of
 - bedoeld aanwezig (prikkelen, uitdagen, ondersteunen, uitleggen)
- Medewerkers samen met kinderen hun ontwikkeling volgen
- Medewerkers samen leren en samen verantwoordelijk zijn voor de hele unit
- Medewerkers welbevinden, zelfvertrouwen, succeservaringen van alle kinderen versterken
- Medewerkers onderzoekend en leergierig zijn
- Voortdurende interactie is tussen kind en omgeving, kind en volwassene en kinderen onderling. Hierbinnen krijgen alle ontwikkelingen een plaats.
- Alle medewerkers zelf én met kinderen reflecteren op eigen handelen
- Activiteiten, begeleiding en aanpakken passen bij 'de soort kennis' die het kind opdoet
- Alle medewerkers kinderen in de begeleiding richting, ruimte en ruggensteun bieden

- Alle medewerkers met kinderen werken aan zelfsturend leren competenties:
 - regie nemen
 - reflectie
 - leerstrategieën
 - samenwerken
 - het leren relateren aan de werkelijkheid

Onze opvattingen over leren

We ontwikkelen Integraal Kindcentrum Laterna Magica want...

kinderen leren in onze opvatting de hele dag én vanaf hun geboorte. Ontwikkelen en opvoeden is beiden leren. Leren=spelen en spelen=leren. Leren houdt niet op om 15.00 uur s middags en start niet pas start bij 4 jaar...

IKC Laterna Magica is in oorsprong een samenwerking van skon kinderopvang en basisschool Laterna Magica. Het streven van beide organisaties is om te komen tot een IKC voor 0-13 jarigen op IJburg. De ambitie is één organisatie met een aansturing gebaseerd op een missie en visie dat sturend is voor alle professionals werkzaam binnen het IKC. Uniek voor het gebouw is dat door het stadsdeel het mogelijk is gemaakt dat het idee een wijk zonder scheidslijnen ook in het gebouw van het IKC zichtbaar is, waardoor afgeweken is van traditionele indeling. De ambitie is:

- één organisatie
- één leiding
- één team
- één missie en visie
- integratie van onderwijs en opvang
- één communicatielijns met ouders
- één kindvolgjezelfsysteem
- inclusie
- één interne opleiding natuurlijk leren
- één rijke leeromgeving binnen en buiten het gebouw
- inzet moderne multimedia

Het belangrijkste wat LM d.m.v. het IKC wil oplossen:

1) Geen overdrachtmomenten tussen organisaties, waardoor meer effectieve tijd aan het kind wordt besteed.

2) Vast en beperkt aantal opvoeders per kind waardoor er een goede hechting plaats kan vinden en de begeleiding intensiever en meer op maat gemaakt kan worden

3) Eén contactpersoon voor ouders (voor 07.30- 18.30 uur)

3) Vanuit één visie werken, waardoor het optimale wordt bereikt voor het kind

5) Talentontwikkeling echt waarmaken door alle leef- en ontwikkelgebieden van het kind te koppelen

5) Knip naar overgang tussen 3 en 4 jarigen weghalen. Echt kijken waar het kind staat en behoefte aan heeft

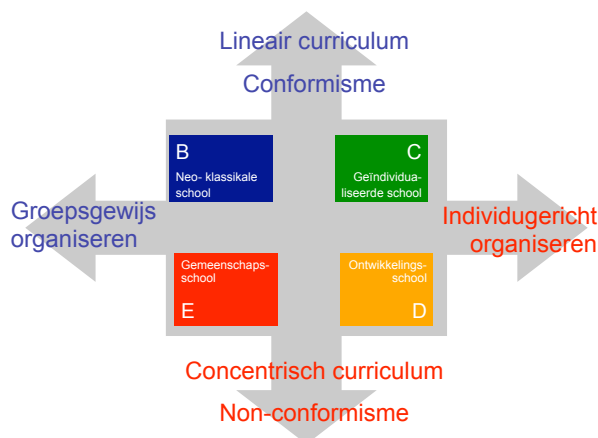
6) Brede school organisatie waarbij sluitend dagarrangement nu lukt doordat vanuit één

uitvoeringsregie gewerkt kan worden.

7) Regelmogelijkheden voor zowel ouders en medewerkers ontstaan

Ons concept Natuurlijk Leren: de achtergrond, de didactiek en pedagogiek

Omdat Spelen leren is en leren spelen vatten we ons concept samen onder de noemer: Natuurlijk Leren.

Figuur 1 uit: opbrengstgericht werken in onderwijs anders scholen, APS 2011

Uit: 'Wie weet waar de regenboog begint?' (APS 2006):

"Natuurlijk Leren is gebaseerd op twee belangrijke principes:

1. Door het bieden van keuzemogelijkheden sturen kinderen hun eigen leerproces.
2. De motivatie van kinderen is uitgangspunt voor het leren.

Natuurlijk leren biedt geen totale vrijheid, want kinderen op de basisschool moeten na acht jaar wel naar het voortgezet onderwijs. Daarom zijn er duidelijke kaders waaraan scholen met natuurlijk leren zich houden. Voor het primair onderwijs zijn dat de basisvaardigheden die kinderen nodig hebben om zich in het leven staande te houden en een goede aansluiting te vinden op het voortgezet onderwijs. Scholen met natuurlijk leren bieden dus meer dan de meeste scholen, omdat er expliciet aandacht is voor de persoonlijkheidsontwikkeling van de kinderen. De vraag is niet alleen wat kinderen na acht jaar basisonderwijs moeten kennen en kunnen, maar wat hen als persoon competent maakt om de overstap naar het voortgezet onderwijs met succes te maken."

Natuurlijk Leren is een relatief jong onderwijsconcept, dat zich nadrukkelijk profileert als een 'D'-concept: zelf kiezen en individuele persoonlijkheidsontwikkeling staan centraal, om zo te komen tot een voorbereiding op het vervolgonderwijs en het verdere leven (de selectiefunctie). Het concept is oorspronkelijk ontworpen voor het MBO en is daarna vertaald naar het voortgezet en primair onderwijs. Kenmerkend voor dit concept is het samenwerken aan 'grote klussen' of 'prestaties': complexe, realistische opdrachten, die uitnodigen tot ontdekken en onderzoeken en aan de hand waarvan nieuwe kennis, ervaringen en praktijken geleerd kunnen worden. Naast het leren van klussen, leren kinderen ook van complexe vragen (Willem Wevervragen), die zij zichzelf stellen of die ze aangeboden wordt.

Essentieel in een Natuurlijk Leren omgeving is daarom ook de ruimte en tijd voor onderzoek door kinderen. Kinderen maken onderzoeksplannen, die ze uitvoeren en waarover ze verslag doen. Leraren treden op als coach, instructeur, onderzoeksbegeleider en mede-onderzoeker. Begeleiders ondersteunen, verzorgen en richten een voorbereide leeromgeving in. Begeleiders en coaches kunnen beiden werken in de rol van trainer. Instructies kunnen kort of lang zijn en meer gericht zijn op vaardigheidsoefening (werkplaats/ ateliers/ workshops) of op kennisontwikkeling (clubs of trainingen). Kinderen schrijven zich hiervoor in, of worden door de leerkracht uitgenodigd om mee te doen. Laterna Magica organiseert lees- en rekenonderwijs enigszins curriculumgericht en met behulp van bronnen-methodes, om pragmatische redenen.

Toetsen en verantwoorden in Natuurlijk Leren

Omdat kinderen in een Natuurlijk Leren school niet allemaal tegelijk met hetzelfde onderwerp bezig zijn, is het ook ingewikkeld om ze allemaal tegelijk te toetsen. Bovendien past dat niet bij het idee dat kinderen kennis en ervaringen opdoen voor het echte leven. Toch willen coaches/begeleiders, ouders en kinderen wel graag weten hoe de ontwikkeling van het kind verloopt. Daarom wordt er gewerkt met een kind-volg-jezelfsysteem en met portfolio's. Met behulp van leerlijnen en ontwikkelingslijnen gaan volwassenen het gesprek met kinderen aan over hun groei. In de ontwikkelingslijnen worden competenties beschreven als 'zelfstandigheid', 'initiatief nemen', 'samenwerken'. In de leerlijnen zijn de kerndoelen herkenbaar: 'teksten schrijven', 'meten en tijd', 'natuur, natuur en techniek'.

Om te kunnen inschatten wat het instapniveau is van kinderen bij het deelnemen aan een club, wordt gewerkt met algemene kennistoetsen en met de adaptieve toetsen van het Cito-LOVS te werken. In alle gevallen worden toetsgegevens diagnostisch op leerkrachtniveau gebruikt, dus om te bepalen hoe het aanbod voor kinderen verbeterd kan worden. Daarnaast kunnen de toetsgegevens, als ze worden omgezet naar individuele leerlingvorderinggegevens (vaardigheidsgroei) ook gebruikt worden om de vorderingen van het kind ten opzichte van zichzelf weer te geven”.

Onze uitdaging is om de leeromgeving en begeleiding zo in te richten dat kinderen eigenaar kunnen blijven van hun eigen leerproces en zichzelf leren sturen. Sommige lerenden hoeven nauwelijks gestimuleerd te worden door externe prikkels, zij stellen zichzelf voortdurend nieuwe doelen, sturen hun eigen leren. Anderen hebben meer stimulans en begeleiding nodig om tot te blijven leren en hun eigen leren te leren sturen. Deze opvatting sluit aan bij Natuurlijk leren van Laterna Magica waarbij ervan uitgegaan wordt dat kinderen zichzelf kunnen leren sturen. Sterker nog: dat kinderen van nature zelfsturend zijn. Voor de medewerkers die de kinderen begeleiden is het noodzakelijk dat deze zelf vaardig zijn in zelfsturing. Iedere medewerker reflecteert zelf, samen en met kinderen. Bij het leren passen we activiteiten en begeleiding aan bij het soort kennis.

Soort kennis	Leerpsychologische stroming	activiteit	Tijd/traject	Rol team
Inzichten	Sociaal-constructivisme	Spelen, ontdekken, onderzoeken, spelen, ervaren, reflecteren, analyseren	Tot mentaal model is opgebouwd, één inzicht tegelijk	Begeleider, coach, loods
Feiten	cognitivisme	Studeren, navragen, redeneren, oefenen om te onthouden, maar steeds in betekenisvolle context	Niet relevant, op elk moment, elke plaats	Toezichthouder, uitleggen, instructie.
Vaardigheden	bahaviourisme	Doen, nadoen, toepassen, trainen	Intensief, in tijd geconcentreerd	Trainer, feedbackgever

Figuur 2: verschillende soorten kennis vragen om een andere aanpak. (Uit Ros 2005)

Natuurlijk leren heeft een focus op de ontwikkelingsstroming het sociaal- constructivisme: we beogen brede ontwikkeling waarbij we alle talenten willen aanspreken en kinderen leren leren. We werken in unitteams met hierin een unitleider, coaches, begeleiders, trainers en regisseurs. Kinderen hebben veel te kiezen uit workshops, clubs, onderzoeksactiviteiten, spel, presentaties en prestaties (voor echte opdrachtgever) en werken in een de heterogeen gegroepeerde unit. We gaan uit van wat een kind wél kan en de zone van de naaste ontwikkeling. Daarbij kijken we steeds naar de behoefte en ontwikkeling van het kind van 0 tot 13 jaar.

We zetten sterk in op persoonlijke ontwikkeling: leren samenwerken, weten waar je goed en niet goed in bent en waar je interesses liggen. Onafhankelijk, creatief leren denken, zelf oplossingen kunnen zoeken, geloven in je eigen mogelijkheden. De ultieme opbrengst is dat kinderen gelukkig zijn, zichzelf leren sturen, creatieve zelfsturende mensen worden die zichzelf doelen kunnen stellen en moeite leren doen om die doelen te halen. Weten waar je goed in bent en hoe je minder sterke kanten kunt compenseren. We streven ernaar dat alle kinderen de basisvaardigheden op een goed niveau beheersen: lezen, spellen, rekenen en leerstrategieën. Verder willen we dat kinderen wendbare kennis opdoen. Ze leren over allerlei onderwerpen en wij proberen hen daar sleutelinzichten over de wereld in te laten ontdekken. Bijvoorbeeld over evenwichten en kringlopen, over energie. Of over de werking van invloed en macht in de wereld en in je dagelijkse verhoudingen. Het is de bedoeling dat ze die kennis wendbaar in kunnen zetten en voortdurend kunnen ontwikkelen. We denken dat kinderen later beroepen zullen uitoefenen die wij nu nog helemaal niet kunnen bedenken. Dus de vraag is: wat moeten ze dan weten en kunnen om die beroepen uit te oefenen? Hoe kun je kinderen voorbereiden op een snel veranderende wereld? Alleen feitjes leren heeft geen zin meer, bronnen bestuderen en weten wat die waard zijn wel. Multimedia speelt bij ons een grote rol.

Organisatie van Laterna Magica voor kinderen van 0-13 jaar van 07.30- 18.30 uur:

De ontwikkeling van het kind is uitgangspunt bij de indeling in een unit. Ieder kind heeft een eigen coach, werkt met een eigen ontwikkelplan en portfolio. Iedere drie maanden is er de mogelijkheid door te stromen naar een ander unit.

Unit 0-3 jaar van veilige gehechtheid naar exploratie en bewustwording
(2 basisgroepen 0-1,5 en 2 basisgroepen 1,5-3 jr)

Units 3-8 jaar van sociale rollen en spelen naar steeds meer onderzoeken
(iedere unit bestaat uit 4 heterogene basisgroepen)

Units 8-13 jaar van plek in de wereld vinden, onderzoeken en presenteren naar ontdekken van eigen kernkwaliteiten
(iedere unit bestaat uit 4 heterogene basisgroepen)

Figuur 3: organisatie Laterna Magica in units

De achtergrond van de indeling in units: onze opvattingen over pedagogiek

Natuurlijk Leren gaat uit van de visie dat elk mens zich mag ontwikkelen op zijn eigen wijze en tempo, met wederzijds respect voor ieder mens. Dit geldt zowel voor kinderen als voor volwassenen. Kern daarbij is het verwerven van vaardigheden en het tot bloei laten komen van talenten van mensen. Respect voor de autonomie van het kind is een belangrijk uitgangspunt bij onze visie. We gaan in alles uit van dat wat een kind (wel!) kan.

Een ontwikkelingsfase is een periode in het leven van het kind met specifieke kenmerken. In iedere ontwikkelingsfase is sprake van een spanningsveld tussen “willen en kunnen”: de basis voor ontwikkeling en groei. Kinderen van Laterna Magica ontwikkelen zich veelal door het ‘willen’ te prikkelen en het ‘doen’ mogelijk te maken. Een sociaal en emotioneel veilige omgeving vormt daarbij de basis en de accommodatie ondersteunt daarbij.

Unit 0- circa 3 jaar van veilige gehechtheid naar exploratie en bewustwording

Het opbouwen van een veilige gehechtheid met één of meerdere volwassenen staat centraal. De primaire zorg van de opvoeder is het vormgeven van deze relatie, door het aanbieden van basale lichamelijke verzorging (drinken, slapen, verschonen, eten), én door intensief en fysiek contact met het kind te hebben. Middels een goede hechting wordt gewerkt aan vertrouwen hebben in mensen. De buitenwereld wordt daarbij steeds interessanter. Een kind komt steeds meer uitdagingen tegen. Iedere uitdaging is nieuw, leuk en de moeite van het onderzoeken waard. Zelf willen doen is het sleutelwoord. Het kind bootst de volwassene op uiteenlopende terreinen na. In deze fase leren kinderen vast te houden aan het vertrouwde maar ook het alleen op ontdekking durven gaan. Hierdoor wordt de wilskracht en de zelfcontrole versterkt.

Unit 3-8 jaar van sociale rollen en spelen naar steeds meer onderzoeken

Het contact met andere kinderen wordt steeds belangrijker, van “naast elkaar” naar “met elkaar”. Contact met andere kinderen heeft voorrang op het contact met de volwassene. Vriendschappen gaan zich ontwikkelen. Kernbegrippen zijn fantasiespel, rollenspel, verhalen, muziek, de mogelijkheid om allerlei sociale rollen te vervullen. Kinderen ontwikkelen moreel besef. Construeren krijgt vorm, door tekenen, bouwen, iets maken, ervaren hoe materiaal werkt, leren van basisvaardigheden die je toegang verschaffen tot de wereld: schrijven, rekenen en lezen. Daarnaast leren kinderen ergens achter aan te gaan, te gaan spelen, ze worden doelgericht en moedig. In deze fase speelt ook het oefenen van sociale attentie.

Unit 8-13 jaar van plek in de wereld vinden, onderzoeken en presenteren naar ontdekken van eigen kernkwaliteiten

Begin van gevoeligheid voor wat hoort en niet hoort, overdracht van waarden en normen, en ook kennismaken met andere normen en waarden. De wereld ontdekken met als centrale vraag; “Hoe werkt het en waarom?”. Trots zijn als je denkt het te begrijpen, grotere verbanden kunt leggen, ook in meer abstracte begrippen. Zelfstandigheid wordt steeds groter.

De kinderen leren iets af te maken en samen te werken. Hierdoor wordt de eigen bekwaamheid in vaardigheden versterkt.

Het kind gaat zichzelf als een persoon zien, een mens met bepaalde voorkeuren. Ziet dat die voorkeuren per kind verschillen. Er is bepaalde grip op en interesse in de buitenwereld, niet alles is meer een complete verrassing. Journaal, wereldnieuws, wereldthema's. Aardse interesse en kennis worden uitgebreid. Door hierin keuzes te maken wordt het voor een kind zelf helder, onderscheidt het zich van andere kinderen, en zoekt andere kinderen op basis van voorkeuren uit om mee te spelen. Het oefenen van de sociale vaardigheden blijft een belangrijke rol vervullen, hoe sta ik in de groep? Het oefenen in het maken van keuzes staat centraal. Overzien ook dat deze keuzes consequenties hebben. Als ik ga lezen, kan ik niet naar de workshop geschiedenis – wat doe ik nu het liefst? Een begin van identiteitsbesef, en dat vooral ontwikkelen door het contact met leeftijdgenoten. Kinderen weten om te gaan met de letterlijke en figuurlijke ruimte en zoeken grenzen op. Ontwikkelen expliciete voorkeuren en meningen op het gebied van sport, cultuur, natuur, vrijetijdsbesteding, scholing, normen en waarden. Keuze van vervolgonderwijs is wordt actueel. De opvoeder biedt ruimte voor het exploreren van deze eigen talenten en voorkeuren en draagt tegelijk ook nieuwe dingen/technieken/inzichten aan.

Mogelijkheden op het gebied van sport, kunst, cultuur, chillen om te kunnen experimenteren en exploreren. Waarbij het maken van eigen zelfstandige keuzes een voorwaarde is. Vooral het contact met leeftijdgenoten geeft energie, is spannend, en draagt bij aan de vorming van een identiteit.

Activiteit	rol en gedrag medewerkers team	gevraagd gedrag kind	Unit
Coachen	<i>Door coach</i> coach, tijd en aandacht of individuele kind, individueel gesprek	Reflectie (kind staat centraal)	0-3 3-8 8-13
Onderzoeken	<i>Door coach/trainer</i> Mede-onderzoeker, onderzoeksbegeleider, begeleider processen, ondersteuning bieden, individueel en in kleine groepjes	Actief alleen of in klein groepje werken, samen overleggen, eigen plan trekken (kind, groepje staat centraal)	3-8 8-13
Sociale activiteiten in groep/ naar gym, kring, etc	<i>Door begeleider</i> Gericht op overzicht en regie houden, op veiligheid, kiezen voor de gehele groep	Luisteren, aanpassen aan de groep (groep staat centraal)	3-8 8-13
Presentatie, club, training	<i>Door coach/trainer</i> Instrueren/ presenteren/trainen	Luisteren naar instructie, actief meedoen	3-8 8-13
Workshop	<i>Door coach of begeleider in rol trainer</i> Coöperatieve werkvormen	Actief meedenken-meedoen	3-8 8-13
Eten en drinken	<i>Door begeleider</i> Tijd en aandacht, begeleiden sociaal proces. Begeleiden van ritme, rituelen		0-3 3-8 8-13
Rusten, slapen, chillen	<i>Door begeleider</i> Begeleiden van ritme, rituelen	Ontspannen	0-3 3-8 8-13
Spelen	Actief afwezig of bedoeld aanwezig	Spelen, uitvinden	0-3 3-8 8-13
Vorbereiden leeromgeving	<i>Door begeleider</i> Overzichtelijk inrichten omgeving die uitdaagt tot spel en onderzoek Omgeving waarin materialen voorhanden zijn en zelfstandig gebruikt kunnen worden		0-3 3-8 8-13

Figuur 4: activiteiten, rollen en gedra